

Dosarul nr. 2rc-110/19

Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Central (jud. : S. Ghercavii)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. : I. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu)

DECIZIE

26 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Dumitru Mardari

examinând recursurile declarate de Postoronca Dumitru și Gangu Vasile,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe
Acțiuni „Articole Beton Armat” împotriva Societății pe Acțiuni „Banca de
Economii” în proces de lichidare, intervine accesoriu Întreprinderea Mixtă
„Misto Textile” Societatea cu Răspundere Limitată, intervenienți principali Ciocanu
Aliona, Corniencova Larisa, Bideac Leonid, Zadoinov Pavel, Vasilița Grigorii,
Carelova Alexandra, Hreapin Valerii, Melenciuc Vasilisa, Rusu Victor, Ciumac
Vladimir, Grabovschi Victor, Levcenco Igor, Tarlapan Alexandr, Guida Pavel, Rotari
Pavel, Gherghelegiu Novițchi Boris, Petrov Ivan, Coșciug Boris, Rîșcovaia
Valentina, Trețiacov Chiril, Gherțan Fiodor, Stâncă Vasile, Beliuc Grigorii,
Zazulinschi Elena privind declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr.
8670 din 4 mai 2016,

împotriva încheierii din 5 aprilie 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a
respins cererea Societatea pe Acțiuni „Articole Beton Armat” privind scutirea de la
plata taxei de stat la depunerea apelului și s-a acordat termen până la 26 aprilie 2019
pentru prezentarea dovezii de achitare a taxei de stat și,

împotriva încheierii din 2 mai 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a restituit
cererile de apel depuse de Petrov Ivan, Societatea pe Acțiuni „Articole Beton Armat”,
Novițchi Boris, Gangu Vasile și Postoronca Dumitru,

c o n s t a t ă :

La 22 iunie 2016, Societatea pe Acțiuni „Articole Beton Armat” s-a adresat în
instanța de judecată, cu cererea de chemare în judecată împotriva Societății pe
Acțiuni „Banca de Economii” în proces de lichidare, intervine accesoriu
Întreprinderea Mixtă „Misto Textile” Societatea cu Răspundere Limitată,
intervenienți principali Ciocanu Aliona, Corniencova Larisa, Bideac Leonid,
Zadoinov Pavel, Vasilița Grigorii, Carelova Alexandra, Hreapin Valerii, Melenciuc
Vasilisa, Rusu Victor, Ciumac Vladimir, Grabovschi Victor, Levcenco Igor, Tarlapan

Alexandr, Guida Pavel, Rotari Pavel, Gherghelegiu Novițchi Boris, Petrov Ivan, Coșciug Boris, Rîșcovaia Valentina, Trețiacov Chiril, Gherțan Fiodor, Stâncă Vasile, Beliuc Grigorii, Zazulinski Elena privind declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 8670 din 4 mai 2016 încheiat între „Banca de Economii” Societate pe Acțiuni și Întreprinderea Mixtă „Misto Textile” Societatea cu Răspundere Limitată ce a avut ca obiect înstrăinarea bunurilor imobile situate în mun. Bălți, str. Ștefan cel Mare 182, cu suprafața de 2,365 ha.

Prin hotărârea din 23 noiembrie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Articole Beton Armat”, s-a respins ca fiind neîntemeiată.

La 21 decembrie 2018, Petrov Ivan a declarat apel împotriva hotărârii din 23 noiembrie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, solicitând casarea acesteia și emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii. Totodată, a solicitat scutirea de la plata taxei de stat.

La 26 decembrie 2018, Societatea pe Acțiuni „Articole Beton Armat”, reprezentată de avocatul Cornieț Nicolai a declarat apel împotriva hotărârii din 23 noiembrie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, solicitând casarea acesteia și emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii. Totodată, a solicitat scutirea de la plata taxei de stat.

La 27 decembrie 2018, Novițchi Boris a declarat apel împotriva hotărârii din 23 noiembrie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, solicitând casarea acesteia și emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii. Totodată, a solicitat scutirea de la plata taxei de stat.

La 27 decembrie 2018, Gangu Vasile a declarat apel împotriva hotărârii din 23 noiembrie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, solicitând casarea acesteia și emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii. Totodată, a solicitat scutirea de la plata taxei de stat.

La 27 decembrie 2018, Postoronca Dumitru a declarat apel împotriva hotărârii din 23 noiembrie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, solicitând casarea acesteia și emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii. Totodată, a solicitat scutirea de la plata taxei de stat.

Prin încheierea din 5 aprilie 2019 a Curții de Apel Bălți, s-au respins cererile înaintate de apelanți Petrov Ivan, Societatea pe Acțiuni „Articole Beton Armat”, Novițchi Boris, Gangu Vasile și Postoronca Dumitru privind scutirea de la plata taxei de stat.

Nu s-a dat curs cererilor de apel depuse de Petrov Ivan, Societatea pe Acțiuni „Articole Beton Armat”, Novițchi Boris, Gangu Vasile și Postoronca Dumitru și s-a acordat apelanților termen până la 26 aprilie 2019 pentru lichidarea neajunsurilor și anume prezentarea cererilor de apel motivate și dovada de achitare a taxei de stat în mărime stabilită pentru fiecare apelant.

Prin încheierea din 2 mai 2019 a Curții de Apel Bălți s-au restituit cererile de apel depuse de Petrov Ivan, Societatea pe Acțiuni „Articole Beton Armat”, Novițchi Boris, Gangu Vasile și Postoronca Dumitru împotriva hotărârii din 23 noiembrie

2018 a Judecătorei Bălți, sediul Central, din motivul că apelanții nu au înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanță.

La 24 mai 2019, Gangu Vasile a declarat recurs, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea încheierilor din 5 aprilie 2019 și respectiv 2 mai 2019 a Curții de Apel Bălți, cu remiterea pentru rejudecare a cauzei, la faza primirii cererii de apel.

La 27 mai 2019, Postoronca Dumitru a declarat recurs, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea încheierilor din 5 aprilie 2019 și respectiv 2 mai 2019 a Curții de Apel Bălți, cu remiterea pentru rejudecare a cauzei, la faza primirii cererii de apel.

În motivarea recursurilor au indicat că nu sunt de acord cu încheierile instanței de apel.

Instanța nu a elucidat aspectul scutirii, prin prisma oferii posibilității prezentării probelor în acest sens, nu le-a supus examinării prin prisma temeinicii conform situației de moment. Soluția instanței de apel nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 & 1 CEDO. Ca urmare, incorect a restituit cererile de apel.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs constată că Curtea de Apel Chișinău a emis încheierea la 2 mai 2019.

Potrivit art. 425 din Codul de procedură civilă termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Cererile de recurs au fost declarate la 24 mai 2019 și, respectiv 27 mai 2019, deci în termenul prevăzut de art.425 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art.426 alin. (2) și (3) din Codul de procedura civilă, recursul se depune la instanța a cărei încheiere se atacă.

Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În corespundere cu art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Examinând recursurile declarate, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție le consideră întemeiate și care urmează a fi admise din următoarele considerente.

Materialele dosarului atestă că la 26 decembrie 2018 și, respectiv 27 decembrie 2018, Petrov Ivan, Societatea pe Acțiuni „Articole Beton Armat”, Novițchi Boris, Gangu Vasile și Postoronca Dumitru au declarat apel împotriva hotărârii din 23 noiembrie 2018 a Judecătorei Bălți, sediul Central.

Curtea de Apel Bălți prin încheierea din 5 aprilie 2019 a respins cererile apelanților privind scutirea de la plata taxei de stat, acordând-le termen până al 26 aprilie 2019 pentru prezentarea apelului motivat și dovada achitării taxei de stat în mărime de 18750 lei, pentru fiecare apelant.

La 25 aprilie 2019, Gangu Vasile și Postoronca Dumitru au depus cereri de apel motivat.

Tot la 25 aprilie 2019, Gangu Vasile și Postoronca Dumitru au depus din nou în instanța de apel cererii de scutire de la plata taxei de stat la depunerea apelului, anexând probe prin care își motivează solicitările.

Cu toate acestea, Curtea de Apel Bălți prin încheierea din 2 mai 2019, a restituit cererile de apel, fără a se expune asupra cerințelor de scutire de la plata taxei de stat.

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră soluția instanței de apel neîntemeiată, aplicând neîntemeiat norma prevăzută de articolul 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că art. 6 § 1 din Convenție îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. Astfel, acest articol consfințește un „drept la o instanță“, în cadrul căruia dreptul de acces și anume dreptul de a sesiza instanța în materie civilă, nu constituie decât un singur aspect.

Potrivit jurisprudenței sale constante, „dreptul la o instanță“ nu este absolut. El se pretează unor limitări deoarece, prin însăși natura sa, impune o reglementare din partea statului care poate să aleagă mijloacele pe care să le utilizeze în acest scop. În aceasta privința, Curtea reamintește că ea nu a exclus niciodată ipoteza ca interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unei restricții de natura financiară în accesul unei persoane la o instanță (Tolstoy-Miloslavsky, p. 80–81, §§ 61).

În conformitate cu art. 85 alin. (4) din Codul de procedură civilă, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de la plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Respectiv, instanța de judecată, în fiecare caz, urmează să, cerceteze probele ce vin să probeze situația materială a reclamantului pentru a decide asupra scutirii sau nu de la plata taxei de stat astfel încât, dreptul de acces la o instanță de judecată să nu fie încălcat în substanță.

Colegiul constată, că odată cu depunerea apelurilor nemotivate apelanții au solicitat și scutirea de la plata taxei de stat.

Prin încheierea din 5 aprilie 2019 instanța s-a expus asupra solicitărilor apelanților.

Însă, dat fiind faptul că ulterior, apelanții repetat au înaintat instanței cererii de scutire de la plata taxei de stat, și totodată, au anexat probe pe care își întemeiază solicitările, instanța de apel avea obligație de a examina din nou cerința apelanților privind scutirea de la plata taxei de stat.

Deci, prin soluția de restituire a cererii de apel, apelanților li s-a încălcat accesul liber la justiție, care este consacrat ca drept fundamental, atât prin art.6 pct.(1) din Convenție, cât și prin art. 20 din Constituția Republicii Moldova, art.10 din Declarația universală a drepturilor omului, precum și art.14 pct.(1) din Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a admis faptul că dreptul la un proces echitabil cuprinde dreptul de acces la o instanță. Articolul 6 se aplică acuzațiilor în materie penală, litigiilor privind drepturile și obligațiile civile recunoscute în legislația națională.

Dreptul de acces la instanță reprezintă un element important al accesului la justiție, în considerarea faptului că instanțele oferă protecție împotriva practicilor ilegale și apără statul de drept. Accesul la instanță decurge implicit din dreptul la un proces echitabil, deoarece sugerează că litigiile trebuie soluționate de către instanțe.

Colegiul constată, că instanța de apel a adoptat o soluție, care nu poate fi menținută de către instanța ierarhic superioară.

Cu referire la încheierea din 5 aprilie 2019 a Curții de Apel Bălți.

Colegiul reține ca fiind întemeiată încheierea instanței de apel. Or, instanța de apel examinând cerințele privind scutirea de la plata taxei de stat a apelanților la etapa respectivă corect a constatat că apelanții Postoronca Dumitru și Gangu Vasile nu și-au argumentat în nici un mod cererile și nu au prezentat probe justificative, care ar confirma imposibilitatea achitării taxei de stat.

Astfel fiind, nu pot fi reținute alegațiile recurenților referitoare la netemeinicia încheierii din 5 aprilie 2019 a Curții de Apel Bălți.

Având în vedere considerentele menționate, Colegiul reține că încheierea instanței de apel din 2 mai 2019 este neîntemeiată fiind adoptată cu încălcarea normele de drept procesual, drept consecință urmează a fi casată, în partea restituirii cererilor de apel a apelanților Postoronca Dumitru și Gangu Vasile, cu restituirea cauzei în instanța de apel la stadia punerii pe rol a cererilor de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. b) art.428 din Codul de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admit în parte recursurile declarate de Postoronca Dumitru și Gangu Vasile.

Se menține încheierea din 5 aprilie 2019 a Curții Apel Bălți, prin care s-a respins cererea Societatea pe Acțiuni „Articole Beton Armat” privind scutirea de la plata taxei de stat la depunerea apelului și s-a acordat termen până la 26 aprilie 2019 pentru prezentarea dovezii de achitare a taxei de stat.

Se casează încheierea din 2 mai 2019 a Curții de Apel Bălți, adoptată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Articole Beton Armat” împotriva Societății pe Acțiuni „Banca de Economii” în proces de lichidare, intervineint accesoriu Întreprinderea Mixtă „Misto Textile” Societatea cu Răspundere Limitată, intervenienți principali Ciocanu Aliona, Corniencova Larisa, Bideac Leonid, Zadoinov Pavel, Vasilița Grigorii, Carelova Alexandra, Hreapin Valerii, Melenciuc Vasilisa, Rusu Victor, Ciumac Vladimir, Grabovschi Victor, Levenco Igor, Tarlapan Alexandr, Guida Pavel, Rotari Pavel, Gherghelegiu Novîțchi Boris, Petrov Ivan, Coșciug Boris, Rîșcovaia Valentina, Trețiacov Chiril, Gherțan Fiodor, Stâncă Vasile, Beliuc Grigorii, Zazulinschi Elena privind declararea nulității

contractului de vânzare-cumpărare nr. 8670 din 4 mai 2016, în partea restituirii cererilor de apel a apelanților Postoronca Dumitru și Gangu Vasile.

Cauza civilă, se trimite la Curtea de Apel Bălți, la stadia punerii pe rol a cererilor de apel, în același complet de judecată.

Decizia nu se spune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Svetlana Filincova

Dumitru Mardari